

Огляд основних змін до Постанови № 169, що набрали чинності з 10.08.2022

Останнім часом для багатьох замовників актуальним питанням стала закупівля товарів, робіт і послуг, пов'язаних із ремонтом та облаштуванням укриттів, місць проживання евакуйованих осіб тощо. Укладення таких договорів про закупівлю, зважаючи на їхню важливість у воєнний час, повинно здійснюватися у найкоротші терміни. Задля спрощення роботи замовників Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 02.08.2022 № 874, якою внесені відповідні зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» (далі — Постанова № 169). У цій статті розглянемо більш детально застосування змін, що набули чинності з 10.08.2022.

Про зміни до Постанови № 169 читайте також у матеріалі [«Дев'ять змін до Постанови № 169 \(від 10.08.2022\): на що звернути увагу»](#).

Основні зміни до Постанови № 169 торкнулися розширення переліку:

по-перше, предметів закупівлі, для яких у разі перевищення суми 50 тис. грн застосування порядку проведення спрощених закупівель та / або електронного каталогу не є обов'язковим;

по-друге, замовників, яким надано право здійснювати попередню оплату під час закупівлі засобів індивідуального захисту.

Для яких закупівель відтепер можна не застосовувати спрощені закупівлі та / або електронні каталоги?

Підпунктом 1 пункту 1 Постанови № 169 визначено перелік товарів, робіт і послуг, придбання яких може здійснюватися без застосування порядку проведення спрощених закупівель та / або електронного каталогу, незважаючи на те, що їх вартість дорівнює або перевищує 50 тис. гривень. Відповідно до змін, внесених постановою від 02.08.2022 № 874, з **10.08.2022** цей перелік поповнився і публічні закупівлі товарів, робіт і послуг здійснюються також для:

проведення заходів із мобілізації та цивільного захисту;

будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб;

будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів;

підготовки до проведення опалювального сезону.

Розглянемо коротко, якими нормативно-правовими документами регламентується здійснення таких закупівель, та приклади предметів закупівлі, що належать до цього переліку.

Проведення заходів із мобілізації та цивільного захисту

Організаційні основи проведення мобілізації встановлюються Законом України від 21.10.1993 № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (зі змінами) (далі — Закон № 3543), яким визначено поняття мобілізації, її основних принципів, змісту заходів з мобілізаційної підготовки та мобілізації. Відповідно до частини 9 статті 4 Закону № 3543 **організація безпосередньої реалізації заходів з мобілізаційної підготовки та мобілізації** на відповідній території чи сприяння їх виконанню здійснюється місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами сільських, селищних, міських рад.

Замовники в межах повноважень, визначених Законом № 3543, здійснюють закупівлі товарів, робіт і послуг, які належать до заходів з мобілізації. Наведемо декілька прикладів таких закупівель (Приклад 1).

Приклад 1

Код за ДК 021:2015:

— 60140000-1: Нерегулярні пасажирські перевезення (послуги з організованого перевезення автомобільним транспортом: військовозобов'язаних, призваних на військову службу по мобілізації до місця проходження служби), або 60130000-8: Послуги спеціалізованих автомобільних перевезень пасажирів (перевезення військовозобов'язаних до військових частин та інших військових формувань під час проведення заходів мобілізації);

— 85110000-3: Послуги лікувальних закладів та супутні послуги (проведення медичних оглядів призовників, які будуть призвані на строкову військову службу, віком до 27 років та військовозобов'язаних під час мобілізації на особливий період).

Закупівлі, які стосуються проведення **заходів цивільного захисту**, здійснюються замовниками, керуючись галузевими та / або регіональними планами основних заходів

цивільного захисту на 2022 рік, розробленими на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.12.2021 № 1742-р «Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту на 2022 рік» (далі — Розпорядження № 1742-р).

До Плану основних заходів цивільного захисту на 2022 рік, затвердженого розпорядженням, входять, зокрема:

заходи, спрямовані на приведення захисних споруд цивільного захисту в готовність до використання за призначенням;

створення та поповнення фонду захисних споруд цивільного захисту, у тому числі шляхом обстеження та взяття на облік підземних і наземних будівель і споруд, з метою встановлення можливості щодо їх використання для укриття населення як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів, та інші заходи.

Відповідальними виконавцями зазначених заходів визначено Державну службу України з надзвичайних ситуацій (далі — ДСНС), центральні та місцеві органи виконавчої влади, суб'єкти господарювання державної та комунальної форми власності (за згодою) та органи місцевого самоврядування (за згодою).

Перед укладенням договору про закупівлю щодо проведення заходів цивільного захисту замовник для отримання документального підтвердження необхідності здійснення таких заходів може звернутись із запитом до ДСНС.

Наведемо приклади закупівель проведення заходів цивільного захисту (Приклад 2).

Приклад 2

Код за ДК 021:2015 — 71630000-3: Послуги з технічного огляду та випробовувань (надання послуг з проведення технічного обстеження об'єктів з метою підготовки шкіл до навчального року (оцінка стану готовності (придатності) захисної споруди цивільного захисту)) або (надання послуг з проведення обстеження технічного стану системи вентиляції захисної споруди цивільного захисту).

Також у [листі № 3323-04_58791-06 від 15.08.2022](#) Мінекономіки надало роз'яснення щодо змін, внесених до порядку закупівель у період воєнного стану, які стосуються проведення заходів із мобілізації та цивільного захисту, а саме: що правові основи мобілізаційної підготовки та мобілізації в Україні, засади організації цієї роботи, повноваження органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також обов'язки підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, повноваження і відповідальність посадових осіб та обов'язки громадян щодо здійснення мобілізаційних заходів визначаються Законом України «Про мобілізаційну підготовку та

мобілізацію».

У свою чергу, відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, регулюються Кодексом цивільного захисту України.

Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб

У зв'язку з великою кількістю внутрішньо переміщених осіб та з метою недопущення погіршення санітарно-епідемічної ситуації на території України **наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.2022 № 554 затверджено Мінімальні вимоги** щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення під час екстреного облаштування місць тимчасового перебування **внутрішньо переміщених осіб** у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації. Водночас наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10.03.2022 № 458 затверджено Мінімальні вимоги щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення під час екстреного облаштування місць тимчасового перебування **осіб, які вимушені покинути місця постійного проживання** у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації (далі – Мінімальні вимоги). Контроль за виконанням цих обох наказів покладено на заступника Міністра — головного санітарного лікаря.

Перед прийняттям рішення укласти договір про закупівлю на облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб замовник може звернутися до Міністерства охорони здоров'я або його територіального органу з проханням надати підтвердний документ, у якому буде зазначено стан забезпечення місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб відповідно до Мінімальних вимог.

Замовники укладають договори про закупівлю товарів, робіт і послуг щодо облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб за такими предметами закупівлі (Приклад 3).

Приклад 3

Код за ДК 021:2015:

— 44830000-7: *Мастики, шпаклівки, замазки та розчинники (мастика покрівельна для облаштування місць для внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання);*

— 31520000-7: Світильники та освітлювальна арматура (Матеріали для облаштування місць евакуйованих осіб: світильник аварійний з акумулятором);

— 44800000-8: Фарби, лаки, друкарська фарба та мастики (придбання матеріалів для облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб).

Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт та облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів

Порядок **створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту** та ведення його обліку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту», відповідно до пункту 6 якого одним із шляхів створення фонду захисних споруд є будівництво в особливий період швидкоспоруджуваних захисних споруд та **облаштування найпростіших укриттів**.

Утримання та експлуатація споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів здійснюється з урахуванням загальних вимог до утримання та експлуатації фонду захисних споруд, наведених у розділі II Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 09.07.2018 № 579 (далі — Вимоги № 579).

Крім цього, ДСНС своїм листом від 14.06.2022 № 03-1870/162-2 надала рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти (див. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/civilniy-zahist/2022/15.06/Rekom.shchodo.orhanizatsiyi.ukryttya.15.06.2022.pdf>).

Проте для замовника, перед тим як укласти договір про закупівлю, важливим є визначити, наскільки споруди цивільного захисту, наприклад укриття, перебувають у стані готовності та придатні для використання. Відповідно до Вимог № 579 балансоутримувачі захисних споруд **щороку повинні здійснювати оцінку стану** їх готовності з метою виявлення недоліків та передбачення заходів щодо приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням. Періодичність і зміст оглядів стану захисних споруд та перевірок працездатності їх основного обладнання наведено в додатку 10 до Вимог № 579. Так, **загальний стан** захисної споруди, входів, аварійних виходів повинен **перевірятись відповідальною особою щотижнево**.

Результати такої перевірки відображаються в журналі перевірки сховища (додаток 12 до Вимог № 579) та / або Акті оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту (додаток 11 до Вимог № 579) (за результатами щорічної оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту).

Отже, замовники перед здійсненням закупівлі робіт або послуг з облаштування укриттів можуть організувати здійснення перевірки цього укриття та документів, на яких ґрунтується рішення про здійснення закупівлі, долучити витяг із журналу перевірки сховища та / або копію Акта оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту.

Предметом закупівлі з будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування захисних споруд цивільного захисту, найпростіших споруд, укриттів можуть бути як роботи з капітального ремонту та послуги з поточного ремонту, так і товари. Наведемо декілька прикладів (Приклад 4).

Приклад 4

Код за ДК 021:2015:

— 45453000-7: Капітальний ремонт і реставрація (капітальний ремонт приміщень захисних споруд цивільного захисту (сховищ));

— 45450000-6: Інші завершальні будівельні роботи (поточний ремонт захисної споруди цивільного захисту);

— 45260000-7: Покрівельні роботи та інші спеціалізовані будівельні роботи (поточний ремонт підлоги в найпростішому укритті для підготовки до нового навчального року (найпростіших укриттів));

— 31520000-7: Світильники та освітлювальна арматура (Ліхтар ручний (для облаштування захисних споруд цивільного захисту та інших споруд, призначених для укриття)).

Підготовка до проведення опалювального сезону

З метою підготовки до опалювального сезону 2022–2023 років, який у більшості населених пунктів планують розпочати за звичайним графіком — 15 жовтня поточного року, замовники здійснюють закупівлю товарів, робіт і послуг, спрямованих підвищити енергозбереження приміщень та зменшити витрати на опалення.

Перед початком опалювального періоду замовники повинні здійснити перевірку стану готовності теплового господарства, яка здійснюється на виконання вимог Правил

підготовки теплових господарств до опалювального періоду, затверджених Міністерством палива та енергетики України від 10.12.2008 № 620/378 (далі — Правила).

Для визначення стану готовності теплових господарств до роботи в опалювальний період відповідними розпорядчими документами власників (керівників) цих господарств створюються комісії з перевірки готовності цих господарств до роботи в опалювальний період. Комісії з перевірки готовності до роботи в опалювальному періоді мають право, зокрема, **давати оцінку організації робіт із підготовки теплових господарств** або окремих їх об'єктів (структурних підрозділів) **до опалювального періоду**.

Отже, замовники, перед тим як визначити, які саме здійснити закупівлі для підготовки до опалювального періоду, можуть звернутися до відповідної комісії для отримання документа, що підтверджує проведення оцінки та виявлення (у разі наявності) дефектів, для усунення яких необхідне здійснення закупівлі.

Предмети закупівель у такому випадку можуть бути такі (Приклад 5).

Приклад 5

Код за ДК 021:2015:

— 45330000-9: *Водопровідні та санітарно-технічні роботи (підготовка до опалювального сезону: встановлення котла);*

— 50720000-8: *Послуги з ремонту і технічного обслуговування систем центрального опалення (підготовка внутрішніх мереж теплопостачання до опалювального сезону);*

— 50410000-2: *Послуги з ремонту і технічного обслуговування вимірювальних, випробувальних і контрольних приладів.*

Отже, замовники, окрім тих, що визначені **частиною 9 статті 3 Закону** України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) / **державних замовників у сфері оборони** та замовників, зазначених постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2022 № 185 «Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану», тобто **акціонерного товариства «Українська залізниця»**, починаючи з 10.08.2022 **можуть здійснити закупівлю** щодо облаштування укриттів, заходів із підготовки до опалювального сезону тощо в найкоротші терміни без проведення спрощених закупівель або застосування електронного каталогу.

Слід також звернути увагу замовників, що нещодавно постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2022 № 831 було **внесено зміни до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного**

стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (далі — Порядок № 590), які **набрали чинності 28.07.2022** та, зокрема, стосувались доповнення напрямів видатків загального та спеціального фондів державного та місцевих бюджетів такими:

підготовка об'єктів до опалювального сезону та заходи з енергозбереження;

ремонт та облаштування споруд цивільного захисту.

Так, Уряд спростив замовникам здійснення закупівель та проведення оплат за напрямами, що стосуються підготовки об'єктів до опалювального сезону та облаштування споруд цивільного захисту (укриттів). Проте одним із головних завдань замовників залишається уважність під час оформлення підтверджених документів та врахування того, що сутність предмета закупівлі в усіх документах за конкретною закупівлею має бути ідентичною та максимально відповідати змісту напряму видатків, визначеному в Порядку № 590.

Також у [листі № 3323-04_58791-06 від 15.08.2022](#) Мінекономіки надало роз'яснення щодо змін, внесених до порядку закупівель у період воєнного стану, які стосуються підготовки до проведення опалювального сезону, а саме: відповідно до положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507 (зі змінами), Міненерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який, зокрема забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики і тепlopостачання, при цьому Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до положення, затвердженого Указом Президента України від 10.09.2014 № 715 (із змінами), є органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг. З питань віднесення закупівель до заходів, пов'язаних з підготовкою до проведення опалювального сезону, рекомендуємо звертатися до зазначених центральних органів виконавчої влади.

Кого із замовників торкнулися зміни щодо попередньої оплати?

Починаючи з 10.08.2022 розширено визначений пунктом 5¹ Постанови № 169 перелік замовників, яким дозволено здійснювати **попередню оплату** на строк та у розмірах, визначених у договорах про закупівлю товарів і послуг **під час закупівлі засобів індивідуального захисту**. Крім військових адміністрацій таку можливість отримали **сільські, селищні, міські ради, їх виконавчі органи**.

Виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, згідно зі статтею 11 Закону України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР, є їх **виконавчі комітети, відділи, управління та інші**

створювані радами виконавчі органи.

Загалом питання щодо умов здійснення попередньої оплати регулюються постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1070 «Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» (далі — Постанова № 1070).

Проте зараз, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», діють карантинні обмеження, **строк яких продовжено** постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 630 **до 31.08.2022**.

У зв'язку з цим **на період карантину попередня оплата товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти, здійснюється розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів з урахуванням особливостей, визначених пунктом 15¹ постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641** «Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (далі — Постанова № 641).

Згідно з пунктом 15¹ Постанови № 641 замовники для більшості товарів, робіт і послуг можуть встановлювати у договорах про закупівлю розмір попередньої оплати **не більше 30 % вартості** їх річного обсягу та на строк **не більше трьох місяців**.

Тепер розглянемо більш конкретно, які предмети закупівель належать до засобів індивідуального захисту, які є особливою категорією товарів, призначених для нейтралізації або мінімізації впливу небезпечних чинників на здоров'я людини. Використання засобів індивідуального захисту є одним із методів запобігання травмам на виробництві. Відповідно до статті 8 Закону України від 14.10.1992 № 2694-XII «Про охорону праці» засоби індивідуального захисту видаються працівникам безоплатно за встановленими нормами на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами.

Отже, замовники закуповують засоби індивідуального захисту з огляду на потреби, що виникають під час здійснення їх діяльності. Прикладом засобів індивідуального захисту можуть бути такі предмети закупівлі (Приклад 6).

Приклад 6

Код за ДК 021:2015:

— 35810000-5: Індивідуальне обмундирування (протигаз);

— 33190000-8: Медичне обладнання та вироби медичного призначення різні (засоби індивідуального захисту);

— 35110000-8 Протипожежне, рятувальне та захисне обладнання (маски одноразового захисту, респіратор, рукавиці);

— 33140000-3: Медичні матеріали (рукавички медичні нестерильні, нітрилові, непудровані) та інші.

Слід також нагадати замовникам, що вони мають право самостійно вибирати, відповідно до якого нормативно-правового документа здійснювати закупівлі — відповідно до Постанови № 169 чи Закону. При цьому закупівлі, здійснення яких не потребує використання особливих механізмів та які нерозривно не пов'язані із введенням воєнного стану, краще проводити з дотриманням вимог Закону. З цією позицією радимо ознайомитися у [листі-роз'ясненні Мінекономіки від 27.06.2022 № 3323-04/42505-06](#) щодо порядку закупівель в умовах воєнного стану та в матеріалі [«Огляд листа Мінекономіки від 27.06.2022 щодо змін, внесених до порядку закупівель у період воєнного стану»](#).

Висновки

Отже, починаючи з 10.08.2022 окремі замовники отримали можливість здійснювати закупівлі, пов'язані із заходами мобілізації, облаштуванням укриттів, місць проживання евакуйованих осіб, підготовкою до опалювального сезону тощо, без застосування спрощених закупівель або електронного каталогу, навіть якщо їх вартість дорівнює або перевищує 50 тис. гривень.

Віднесення предметів закупівлі до таких, що вказані в постанові № 874, здійснюється з дотриманням законодавства. Рішення щодо можливості придбання товарів, робіт та послуг без застосування порядку проведення спрощених закупівель / електронних каталогів приймається замовником самостійно. У матеріалі [«Дев'ять змін до Постанови № 169 \(від 10.08.2022\): на що звернути увагу»](#) зроблено висновок, що замовники можуть здійснювати закупівлі без застосування порядку проведення спрощених закупівель та / або електронного каталогу, тобто шляхом укладання прямого договору, але не зобов'язані, тобто мають право вибору і можуть, користуючись вимогами Постанови № 169, все ж таки застосовувати порядок проведення спрощених закупівель та / або електронного каталогу, скажімо, якщо замовник має побоювання, що прямий договір може привернути увагу контролюючих органів у майбутньому.

Сільським, селищним, міським радам та їх виконавчим органам при закупівлі засобів індивідуального захисту дозволено здійснювати попередню оплату на умовах, визначених у договорах про закупівлю товарів і послуг з дотриманням вимог Постанови № 641.

Хвилюєтесь про строки, боїтеся щось пропустити? Тоді вам допоможе наша «**Шпаргалка щодо строків у сфері публічних закупівель**», у якій зазначені норми, строки, початок перебігу, підстава та хто несе відповідальність, при цьому окремо надана інформація по спрощеній закупівлі, по процедурах закупівель, оскарженню, моніторингу тощо.

Статті на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) за темою:

[Дев'яті зміни до Постанови № 169 \(від 10.08.2022\): на що звернути увагу;](#)

[Огляд листа Мінекономіки від 15.08.2022 у зв'язку з останніми змінами, внесеними до Постанови № 169;](#)

[Лист Мінекономіки «Щодо змін, внесених до порядку закупівель у період воєнного стану».](#)